

महाराष्ट्र विधानसभा

तिसरे अधिवेशन, २०१८

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

शासकीय सेवेत रुजू झाल्यानंतर दुर्गम भागातील रुग्णालयातील नोकरी सोडणाऱ्या डॉक्टरांकडून घेतल्या जाणा-या दंडाच्या रक्कमेत वाढ करण्याच्या प्रस्तावाबाबत

(१) ७०५५ (०७-०४-२०१५). श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्य शासनाच्या शासकीय सेवेत रुजू झाल्यानंतर दुर्गम भागातील रुग्णालयामध्ये नोकरी न करता नोकरी सोडणाऱ्या डॉक्टरांकडून घेतल्या जाणा-या दंडाच्या रक्कमेत वाढ करण्याचा प्रस्ताव शासनाच्या विचारधीन आहे, हे खरे आहे काय,
(२) असल्यास, उक्त प्रस्तावावर शासनाने निर्णय घेतला आहे काय,
(३) नसल्यास, त्याची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (०२-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

शासकीय सेवेत रुजू झाल्यानंतर दुर्गम भागातील रुग्णालयामध्ये नोकरी न करता नोकरी सोडणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांकडून कोणत्याही प्रकारची दंडाची रक्कम वसूल केली जात नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

अमडापूर (ता.चिखली, जि.बुलडाणा) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रास एकच वैद्यकीय अधिकारी असल्याबाबत

(२) १०३७६ (०७-०४-२०१५). श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमडापूर (ता.चिखली, जि.बुलडाणा) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रांतर्गत २८ गावे असून ४ उपकेंद्र आहेत, तसेच या ठिकाणी शवविच्छेदन गृह व अमडापूर पोलीस स्टेशन अंतर्गत येणाऱ्या ४८ गावातील एमएलसीची जबाबदारी असताना दोन वैद्यकीय अधिकारी एवजी एकाच वैद्यकीय अधिकारी असल्याबाबत नागरिकांची तक्रार केल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त ठिकाणी दोन वैद्यकीय अधिकारी असताना एका वैद्यकीय अधिकाऱ्याची माहे जुलै, २०१५ मध्ये बदली करण्यात आलेली असून अदयापर्यंत दुस-या वैद्यकीय अधिकाऱ्याची नियुक्ती करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, दुस-या वैद्यकीय अधिकाऱ्याची नियुक्ती करण्यासंदर्भात शासनाकडून कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(४) अदयापर्यंत कोणतीही कार्यवाही करण्यात आली नसल्यास विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (०३-०८-२०१८) : (१) प्राथमिक आरोग्य केंद्र अमडापूर, ता.चिखली येथे एकच वैद्यकीय अधिकारी असल्याबाबत नागरिकांची तक्रार जानेवारी, २०१५ रोजी अथवा त्या सुमारास प्राप्त झालेली नाही.

तथापी, प्राथमिक आरोग्य केंद्र अमडापूर, ता.चिखली, जि. बुलडाणा येथे वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (ग्रेड पे ५४००) संवर्गाची २ पदे मंजूर असून दोन्ही पदे सध्या भरलेली आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

परभणी जिल्हा रुग्णालयातील डॉक्टर खाजगी व्यवसाय करीत असल्याबाबत

(३) ११०१० (०७-०४-२०१५). **डॉ.राहूल पाटील (परभणी) :** सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) परभणी जिल्हा रुग्णालयात जवळपास ४९ डॉक्टरांची पदे मंजूर असून त्यापैकी बहुतांश डॉक्टर वेतनावर काम करीत असून या डॉक्टरांनी खाजगीत व्यवसाय करू नये म्हणून शासनाकडून भत्ता दिला जात असतानाही जिल्हा रुग्णालयातील बहुतांश डॉक्टर स्वतःचे खाजगी दवाखाने ऊघडून राजरोसपणे व्यवसाय करीत असल्याचे नुकतेच माहे डिसेंबर, २०१४ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले,

(३) तदनुसार खाजगी व्यवसाय करणा-या डॉक्टरांवर शासन स्तरावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (०२-०८-२०१८) : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

परभणी जिल्हा रुग्णालयात गट-अ संवर्गातील एकूण ४९ पदे मंजूर असून त्यापैकी ४९ पदे भरलेली आहेत. खाजगी व्यवसाय करणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांबाबत चौकशी करण्यात आली असता कार्यरत असलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांपैकी ४ वैद्यकीय अधिकारी खाजगी व्यवसाय करीत असल्याचे आढळून आले आहे.

(३) खाजगी व्यवसाय करणाऱ्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांविरुद्ध करावयाच्या कारवाईच्या अनुषंगाने प्रकरण मा.उच्च न्यायालयामध्ये न्यायप्रविष्ट असून मा.न्यायालयाच्या निर्णयानुसार कारवाई करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रायगड जिल्ह्याचा विकास निधी वापराविना पडून असल्याबाबत

(४) २०१९० (०४-०६-२०१५). श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.रमेश कदम (मोहोळ), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.अवधूत तटकरे (श्रीवर्धन), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रायगड जिल्ह्याच्या विकासासाठी १६८ योजनांसाठी १३५ कोटी रुपये मिळाले असता दिनांक १० मार्च, २०१५ पर्यंत ९५ कोटी रुपये वितरीत केले मात्र ४० कोटी वापराविना पडून असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्ह्यातील विकास कामाची सद्यःस्थिती काय आहे तसेच विकास कामे दिनांक ३१ मार्च, २०१५ पर्यंत पूर्ण होण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (०३-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील २१ जिल्ह्यामध्ये कुष्ठरोग कर्मचा-यास कंत्राटी सेवेतून कार्यमुक्त करण्यात आल्याबाबत

(५) ३६३२५ (१६-०१-२०१६). श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), श्री.कृष्णा खोपडे (नागपूर पूर्व), श्री.विकास कुंभारे (नागपूर मध्य), श्री.सुधाकर कोहळे (नागपूर दक्षिण), श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील २१ जिल्ह्यामध्ये कुष्ठरोगाचे प्रमाण सर्वाधिक असून त्यांचा निराकरणासाठी १९४ तालुके व २१ नागरी विभागासाठी कुष्ठरोग तंत्रज्ञ (पॅरामेडीकल वर्कर) व २१ जिल्ह्याकरीता जिल्हा मुख्यालयी २१ फिजिओथेरपीस्ट अशी एकुण २२६ कंत्राटी पदे भरण्यात आलेली असून त्यांना सहसंचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठरोग व क्षयरोग) पुणे त्यांचे कार्यालयीन पत्र क्र. ३४४२३-६५ दिनांक ९ ऑक्टोबर, २०१५ च्या आदेशान्वये कार्यमुक्त करण्यात आल्याबाबतचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सहसंचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठरोग) पुणे यांनी त्यांचे कार्यालयीन पत्र क्र. २८५७९-६२११ दिनांक ४ जुलै, २०१३ व पत्र क्र. ३२२२५-६६ दिनांक २६ जुलै, २०१३ नुसार संबंधीत २१ जिल्ह्याचे मा.सह संचालक, कुष्ठरोग व मा.मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद यांना कुष्ठ कर्मचा-यांची भरती प्रक्रिया राबवून पदे भरण्यास सुचित केले असून त्यानुसार माहे डिसेंबर, २०१३ अखेरपर्यंत भरती प्रक्रिया पूर्ण करून माहे मार्च, २०१४ पर्यंत प्रथम नियुक्ती आदेश पॅरामेडीकल वर्कर व फिजीओथेरपीस्ट यांना देण्यात आले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सहसंचालक, आरोग्य सेवा (कुष्ठरोग व क्षयरोग) पुणे यांनी त्यांचे कार्यालयीन पत्र क्र. ३४४२३-६५ दिनांक ९ ऑक्टोबर, २०१५ च्या आदेशान्वये दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१५ पासून कर्मचा-यास तडकाफाडकी कार्यमुक्त करण्याचे आदेश संबंधित अधिका-यांना प्राप्त झाल्यामुळे या सर्व कर्मचा-यांवर बेरोजगार होण्याची वेळ आलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, कुष्ठरोग कर्मचा-यास कंत्राटी सेवेतून कार्यमुक्त करण्यात येण्याची कारणे काय आहेत,
- (५) नसल्यास, कर्मचाऱ्यास सेवेत न घेण्याची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२३-०८-२०१८) : (१), (२), (३) व (४) हे खरे आहे.

सन २०१५-१६ या वर्षाच्या मंजूर पी.आय.पी. मध्ये कुष्ठरोग तंत्रज्ञ (पॅरामेडीकल वर्कर) व फिजिओथेरपीस्ट या पदांना केंद्र शासनाकडून मान्यता व निधी उपलब्ध न झाल्याने सदरील कंत्राटी कर्मचाऱ्यांना कार्यमुक्त करण्यात आले.

संबंधित कर्मचाऱ्यांना पुनर्नियुक्ती देण्याबाबत केंद्र शासनाकडे सातत्याने पाठपुरावा केल्यानंतर केंद्र शासनाने दिलेल्या मंजूरीनंतर कार्यमुक्त करण्यात आलेल्या संबंधित फिजीओथेरपीस्ट व पॅरामेडीकल वर्कर यांना पुनर्नियुक्ती देण्यात आली.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अमळनेर (जि.जळगाव) येथील ग्रामीण रुग्णालयात डॉक्टरांची पदे रिक्त असल्याबाबत

(६) ३९१०६ (१६-०१-२०१६). श्री.शिरीषदादा चौधरी (अमळनेर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमळनेर (जि.जळगाव) येथील ग्रामीण रुग्णालयात डॉक्टरांची ३ पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,

वि.स. ४६० (५)

(२) असल्यास, पुरेसे डॉक्टर्स उपलब्ध नसल्यामुळे येथील गरीब नागरिकांना सेवा मिळत नाही, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या भागात विविध रोगांच्या साथी पसरल्या असून वैद्यकीय अधिकारी नसल्यामुळे जनतेची होणारी गैरसोय लक्षात घेता शासनाने रिक्त जागा भरण्यासंदर्भात कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे?

डॉ. दीपक सावंत (०२-०८-२०१६) : (१) हे खरे नाही.

ग्रामीण रुग्णालय, अमळनेर, जि.जळगांव येथे मंजूर असलेली वैद्यकीय अधिकारी गट-अ संवर्गाची तीनही पदे विशेषज्ञतेनुसार स्थायी स्वरूपात भरण्यात आलेली आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उदगीर (जि.लातूर) तालुक्यातील ५ प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील
डॉक्टरांची रिक्त पदे भरण्याबाबत**

(७) ४४७३७ (१०-०५-२०१६). डॉ.सुधाकर भालेराव (उदगीर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उदगीर (जि.लातूर) तालुक्यातील ५ प्राथमिक आरोग्य केंद्रात डॉक्टरांची कमतरता असल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, प्रसुती व इतर साथीच्या आजारातील ग्रामीण भागातील रुग्णांची डॉक्टरा अभावी गैरसोय होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, प्राथमिक आरोग्य केंद्रात डॉक्टरांची रिक्त पदे भरणे बाबत शासनाने निर्णय घेतला आहे काय,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत?

डॉ. दीपक सावंत (०३-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औढा नागनाथ (जि.हिंगोली) येथील ग्रामीण रुग्णालयातील वैद्यकीय अधिकारी,
कर्मचाऱ्यासह परिचारीकांची अनेक पदे रिक्त असल्याबाबत**

(८) ५६३४२ (३०-०८-२०१६). डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औढा नागनाथ (जि.हिंगोली) येथील ग्रामीण रुग्णालयातील आरोग्य सेवा पुरविणारे वैद्यकीय अधिकारी कर्मचाऱ्यासह परिचारीकांची अनेक पदे रिक्त असल्यामुळे रुग्णांची गैरसोय होत असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

वि.स. ४६० (६)

- (२) असल्यास, तेथील रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) अद्याप कार्यवाही केली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (०२-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

ग्रामीण रुग्णालय औढा नागनाथ जि.हिंंगोली येथे गट-अ ते गट-ड संवर्गाची एकूण २८ पदे मंजूर असून माहे मे, २०१६ मध्ये त्यापैकी १४ पदे भरलेली व १४ पदे रिक्त होती. वर्ग-४ संवर्गाच्या रिक्त पदांच्या रोजंदारी तत्वावर सेवा घेण्यात येतात. वर्ग-१ ते वर्ग-३ संवर्गाच्या रिक्त पदांच्या जागी पर्यायी व्यवस्था करण्यात आली आहे व रुग्णांची गैरसोय टाळण्यात आली आहे.

(२) वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (ग्रेड पे-५४००) संवर्गातील रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

गड क व ड संवर्गाची पदे क्षेत्रीय स्तरावर भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पालघर जिल्ह्यातील आदिवासी भागात असलेल्या काही प्राथमिक आरोग्य केंद्रावर
अद्यापही एम.बी.बी.एस डॉक्टर कार्यरत नसल्याबाबत**

(९) ६०७७२ (३०-०८-२०१६). श्री.हितेंद्र ठाकूर (वसई) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पालघर जिल्ह्यातील आदिवासी गटात असलेल्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रावर अद्यापही सर्व ठिकाणी एम.बी.बी.एस डॉक्टर कार्यरत नाहीत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, किती केंद्रांवर एम.बी.बी.एस डॉक्टर नेमले नाहीत,
- (३) असल्यास, आदिवासी विभागातील जनतेला आरोग्यविषयक सुविधा प्राप्त होण्याचे दृष्टीने एम.बी.बी.एस. दर्जाचे डॉक्टरांची नेमणूक करण्याबाबत शासनाने काय उपाययोजना केली वा करण्यात येणार आहे ?

डॉ. दीपक सावंत (०२-०८-२०१८) : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

पालघर जिल्ह्यातील आदिवासी भागात एकूण ३८ प्राथमिक आरोग्य केंद्रे कार्यान्वित आहेत. सदर प्राथमिक आरोग्य केंद्राना प्रत्येकी १ एम.बी.बी.एस. अर्हताधारक वैद्यकीय अधिकाऱ्याचे पद मंजूर आहे. उक्त ३८ प्राथमिक आरोग्य केंद्रांपैकी २९ प्राथमिक आरोग्य केंद्रांमध्ये एम.बी.बी.एस. अर्हताधारक वैद्यकीय अधिकारी कार्यरत आहेत.

(३) वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (ग्रेड पे-५४००) संवर्गातील रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

**मोखाडा (जि.पालघर) तालुक्यातील बेहटवाडी या गावातील एका आदिवासीचा
सर्पदंशाने झालेला मृत्यू**

(१०) ६२२१८ (३०-०८-२०१६). श्री.पास्कल धनारे (डहाणू) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मोखाडा (जि.पालघर) तालुक्यातील बेहटवाडी या गावातील श्री.सोन्या राघो घाटाळ या ५५ वर्षीय आदिवासीला सर्पदंश झाल्यावर खोडाळा येथील प्राथमिक उपचार केंद्रामध्ये त्याच्यावर वेळीच उपचार न झाल्यामुळे त्याचा मृत्यू झाल्याची घटना घडली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू आदिवासीला डॉक्टरांकडून उपचार मिळण्यास उशीर झाल्याने त्याचा मृत्यू झाला, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने ज्या डॉक्टरांच्या हलगर्जीपणामुळे आदिवासीचा मृत्यू झाला त्यास जबाबदार असणाऱ्या डॉक्टरांविरुद्ध कोणती कारवाई करण्यात आली आहे तसेच मृत आदिवासीच्या कुटुंबियाला शासनाने कोणती मदत केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (३१-०७-२०१८) : (१) व (२) हे खरे नाही.

- (३) सदर प्रकरणी तालुका आरोग्य अधिकारी, मोखाडा जि. पालघर यांचेमार्फत चौकशी करण्यात आली आहे.
- (४) सर्पदंश झालेल्या रुग्णावर प्राथमिक आरोग्य केंद्र खोडाळा येथे प्राथमिक उपचार करण्यात आले आहेत. रुग्णाचा उपचाराविना मृत्यू झालेला नाही. या विभागामार्फत मृत्युंच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत करण्यात येत नाही.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**हिंगोली येथील जिल्हा परिषद आरोग्य विभागाने राष्ट्रीय ग्रामीण
आरोग्य अभियान अंतर्गत पाठविलेला प्रस्ताव**

(११) ७२०५७ (१०-०१-२०१७). श्री.तानाजी मुटकुले (हिंगोली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) हिंगोली येथील जिल्हा परिषद आरोग्य विभागाने राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान अंतर्गत पाठविलेला २० कोटी रुपयांचा प्रस्ताव शासनाकडे मंजूरीसाठी असल्याचे माहे जुलै, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या अभियानामार्फत अनेक योजनांची प्राथमिक आरोग्य केंद्र पातळीवर अंमलबजावणी केली जाते, मात्र या प्रस्तावाला राज्य शासनाची मंजूरी नसल्यामुळे जिल्ह्यात आरोग्य विभागाच्या कामात विलंब होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) अद्याप कोणतीही कार्यवाही केली नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२३-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, जिल्हा परिषद हिंगोली या कार्यालयामार्फत सन २०१६-१७ या वर्षाकरीता रु. १८.२७ कोटीचा प्रस्तावित प्रकल्प अंमलबजावणी आराखडा राज्य आरोग्य सोसायटी, मुंबई कार्यालयाकडे मान्यतेसाठी सादर करण्यात आला होता. त्यानुसार राज्य आरोग्य सोसायटी, मुंबई कार्यालयाने त्यांच्या दि.१९/७/२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये हिंगोली जिल्ह्यास विविध योजना निहाय मार्गदर्शक सुचनांसह सन २०१६-१७ या वर्षाचा रु. १९.०७ कोटी इतक्या निधीचा प्रकल्प अंमलबजावणी आराखडा मंजूर करून हिंगोली जिल्ह्यास पाठविण्यात आला आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

यावल (जि.जळगाव) येथे मंजूर केलेले उपजिल्हा रुग्णालय सुरु करणेबाबत

(१२) ७७८३९ (२०-०४-२०१७). श्री.हरीभाऊ जावळे (रावेर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यावल (जि.जळगाव) येथे सन-२०१३ पासून उपजिल्हा रुग्णालय मंजूर करण्यात आलेले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मंजूर असलेले उपजिल्हा रुग्णालयाचे तांत्रिक कामे अद्यापही सुरु झालेली नाहीत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपजिल्हा रुग्णालयाचे काम लवकरात लवकर सुरु करण्यासाठी शासनाकडून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१८-०८-२०१८) : (१) हे खरे आहे.

दि.१७.०९.२०१३ च्या शासन निर्णयान्वये यावल, जिल्हा जळगाव येथील ३० खाटांच्या ग्रामीण रुग्णालयाचे ५० खाटांच्या उपजिल्हा रुग्णालयात श्रेणीवर्धन करण्यास मंजूरी दिलेली आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम उपविभाग, यावल, जि.जळगाव यांना सदरच्या उपजिल्हा रुग्णालयासाठी खर्चाचे अंदाजपत्रक व नकाशे सादर करण्याबाबत कळविण्यात आले आहे. यासंदर्भात शासनस्तरावर प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

आदिवासीबहुल जिल्ह्यातील साखरीटोला (ता.सालेकासा, जि.गोंदिया) येथील तहसील अंतर्गत येणाऱ्या प्राथमिक आरोग्य केंद्राची झालेली दुरवस्था

(१३) ८०४४० (१८-०४-२०१७). श्री.संजय पुराम (आमगाव) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आदिवासीबहुल जिल्ह्यातील साखरीटोला (ता.सालेकासा, जि.गोंदिया) येथील तहसील अंतर्गत येणाऱ्या प्राथमिक आरोग्य केंद्रात घाणीचे साम्राज्य पसरल्यामुळे तेथे रुग्णांना गैरसोयींना सामोरे जावे लागत असल्याने सदर प्राथमिक आरोग्य केंद्रात सोयी-सुविधा पुरविण्याबाबत तेथील रुग्णालयात कार्यरत असणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान तक्रार केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गोरगरीब रुग्णांसाठी अत्यावश्यक सफाई कर्मचाऱ्यांची पदे व सोयी-सुविधा उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१८-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

प्राथमिक आरोग्य केंद्र, साखरीटोला येथील अस्वच्छतेबाबत तेथील अधिकारी, लोकप्रतिनिधी किंवा नागरीकांकडून कोणतीही तक्रार प्राप्त झाली नाही.

(२) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद गोंदिया यांच्या दि. १३.०४.२०१७ च्या पत्रान्वये गोंदिया जिल्ह्यातील २३ प्राथमिक आरोग्य केंद्राकरीता कंत्राटी तत्वावर सफाई सेवा घेण्याच्या सूचना देण्यात आलेल्या आहेत. त्यानुसार कार्यवाही सुरू आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौ.घुग्घूस (जि.चंद्रपूर) येथे ३० खाटांचे ग्रामीण रुग्णालयाचे बांधकाम जागेअभावी प्रलंबित असल्याबाबत

(१४) ८१७७८ (१९-०४-२०१७). श्री.नानाजी शामकुळे (चंद्रपूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौ.घुग्घूस (जि.चंद्रपूर) येथे ३० खाटांचे ग्रामीण रुग्णालय मंजूर असून जागेअभावी बांधकाम प्रलंबित असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१६ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जागा उपलब्ध करून देण्याकरिता शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१८-०८-२०१८) : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) मौजे घुग्घूस येथील ग्रामीण रुग्णालयाकरीता जागा उपलब्ध नसल्याने इमारतीचे काम हाती घेण्यात आले नाही. आता या रुग्णालयासाठी आवश्यक जागा उपलब्ध झाली असून सदर जागा जिल्हा शल्य चिकित्सक, चंद्रपूर यांच्या नावावर करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

चंद्रपूर जिल्हा सामान्य रुग्णालयातील सिटी स्कॅन मशिन बंद असल्याबाबत

(१५) ८१७८२ (२०-०४-२०१७). श्री.नानाजी शामकुळे (चंद्रपूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) चंद्रपूर जिल्हा सामान्य रुग्णालयातील सिटी स्कॅन मशिन बंद असल्याचे माहे डिसेंबर २०१६ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सिटी स्कॅन मशिन बंद असल्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, रुग्णांची गैरसोय टाळण्याकरिता शासनाने काय उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१८-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

- (२) दि.२५.०५.२०१६ रोजी जिल्हा रुग्णालय चंद्रपूर येथे नवीन सी.टी. स्कॅन मशिन प्राप्त झाली होती. सदर मशिन कार्यान्वित करण्याकरीता दि.२६.०५.२०१६ ते दि. १०.११.२०१६ या कालावधीत टर्नकीचे काम पूर्ण करण्यात आले. तदनंतर कंपनीद्वारे सी.टी. स्कॅन मशिनचे इन्स्टॉलेशन पूर्ण करून दि. २४.०२.२०१७ पासून सदरची मशिन रुग्णसेवेकरीता उपलब्ध करून देण्यात आली आहे.
- (३) सी.टी. स्कॅन अभावी रुग्णांची गैरसोय होऊ नये याकरीता राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य योजनेतर्गत रुग्ण कल्याण समिती, आयपीएचएस, एनसीडी तसेच सीएसआर फंड यांच्या माध्यमातून बाह्य यंत्रणेमार्फत खर्च करून येऊन खाजगी रुग्णालयामधून अत्यावश्यक व गरजू रुग्णांचे सी.टी. स्कॅन काढण्यात आले.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रेणापूर (जि.लातूर) तालुक्यात १०८ क्रमांकाची रुग्णवाहिका मंजूर करणेबाबत

(१६) ८४४९६ (१८-०४-२०१७). श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रेणापूर (जि.लातूर) तालुक्यातील प्राथमिक आरोग्य केंद्र पानगाव व प्राथमिक आरोग्य केंद्र खरोळा येथे परिसरातील नागरिकांच्या वैद्यकीय सोयीसाठी, गंभीर व अत्यवस्थ रुग्णांना तात्काळ उपचाराची सुविधा मिळण्यासाठी इतर तालुक्याप्रमाणे या दोन्ही प्राथमिक आरोग्य

केंद्रात १०८ क्रमांकाची रुग्णवाहिका मंजूर करून उपलब्ध करून देण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधिनी दिनांक ३० डिसेंबर, २०१६ रोजी मा.पालकमंत्री व जिल्हाधिकारी, लातूर यांच्याकडे निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर रुग्णवाहिका उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१८-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

(२) प्राथमिक आरोग्य केंद्र पानगाव पासून ९ कि.मी अंतरावर व प्राथमिक आरोग्य केंद्र खरोळा पासून २० कि.मी अंतरावर, ग्रामीण रुग्णालय रेणापूर येथे टोल फ्री क्रमांक १०८ ची रुग्णवाहिका उपलब्ध आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मुंबई- गोवा महामार्गावर असलेल्या आंबेवाडी प्राथमिक आरोग्य केंद्रात
फक्त एकच डॉक्टर कार्यरत असल्याबाबत**

(१७) ८५९६५ (१९-०८-२०१७). श्री.भरतशेठ गोगावले (महाड) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबई-गोवा महामार्गावर असलेल्या आंबेवाडी (ता.महाड, जि.रायगड) प्राथमिक आरोग्य केंद्रात फक्त एकच डॉक्टर कार्यरत असल्याचे नुकतेच माहे जून, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, आंबेवाडी प्राथमिक आरोग्य केंद्राच्या अंतर्गत येणा-या गावाची मिळून लोकसंख्या ५६२०१ असतांनाही या सर्वांचा भार एकाच डॉक्टरावर आहे, हेही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले,

(४) असल्यास, तदनुसार शासन स्तरावर पुढे काय कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) व (२) हे खरे नाही.

प्राथमिक आरोग्य केंद्र आंबेवाडी येथे वैद्यकीय अधिकारी संवर्गाची दोन पदे मंजूर असून सद्यस्थितीत दोनही पदे भरलेली आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पारनेर (जि.अहमदनगर) येथील पारनेर-सुपा मार्गावरील ग्रामीण रुग्णालयातील असुविधेबाबत

(१८) ८६२७३ (११-०८-२०१७). श्री.विजय औटी (पारनेर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पारनेर (जि.अहमदनगर) येथे पारनेर-सुपा मार्गावरील ग्रामीण रुग्णालयात वैद्यकीय अधिकारी गैरहजर असल्याने रुग्णांची गैरसोय होत असल्याचे दिनांक १३ जून, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पारनेर ग्रामीण रुग्णालयात तंत्रज्ञानाअभावी एक्स रे मशीनसह विविध अत्याधुनिक मशीन विनावापर पडून असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, पारनेर ग्रामीण रुग्णालयात दंतचिकित्सासाठी लागणारे साहित्य व स्वानदंशाच्या लसीचा तुटवडा असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, पारनेर ग्रामीण रुग्णालयाला कायमस्वरूपी वैद्यकीय अधिकारी व अपु-या सुविधेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

ग्रामीण रुग्णालय पारनेर येथील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे पद रिक्त असून सदर पद शासनामार्फत भरण्यात येत आहे. वैद्यकीय अधिकाऱ्यांचे ३ पदे मंजूर असून सदर पदे भरलेली आहेत. त्यापैकी १ वैद्यकीय अधिकारी अनधिकृत गैरहजर आहे. तसेच राष्ट्रीय ग्रामीण आरोग्य अभियान अंतर्गत २ वैद्यकीय अधिकारी उपलब्ध करून देण्यात आले आहेत. त्यानुसार सदर ४ वैद्यकीय अधिकाऱ्यांमार्फत रुग्णांना सेवा पुरविण्यात येत आहेत.

(२) हे खरे नाही.

रुग्णालयातील क्ष-किरण तंत्रज्ञाचे पद भरलेले असून क्ष-किरण यंत्र चाचण्या घेण्यात येत आहेत.

(३) हे खरे नाही.

दंतशल्यचिकित्सेसाठी आवश्यक साहित्याचा साठा रुग्णालयात उपलब्ध आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

निंबोली, पळसखेड (ता.धामणगाव, जि.अमरावती) येथील आरोग्य केंद्रात

डॉक्टर व कर्मचारी गैरहजर रहात असल्याबाबत

(१९) ८६८२७ (१२-०८-२०१७). श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) निंबोली, पळसखेड (ता.धामणगाव, जि.अमरावती) येथील आरोग्य केंद्राला जिल्हा परिषदेचे अध्यक्ष यांनी दिनांक २३ मे, २०१७ रोजी आकस्मिक भेट दिली असताना त्यावेळी आरोग्य केंद्रात अधिकारी व कर्मचारी गैरहजर असल्याचे आढळून आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर कर्मचारी गैरहजर असल्यामुळे रुग्णांना अत्यावश्यक उपचार मिळू शकत नसल्याने त्यांची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय त्यानुसार दोषींवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे तसेच रुग्णांना वेळीच उपचार मिळण्याबाबत कोणत्या उपाययोजना केल्या आहेत,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

दोन्ही प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी उपस्थित होते. तथापि निंबोली येथे काही कर्मचारी अनुपस्थित होते व पळसखेड येथील सर्वच कर्मचारी उपस्थित होते.

(२) हे खरे नाही.

उपस्थित वैद्यकीय अधिकार्यांमार्फत रुग्णांना नियमित अत्यावश्यक औषधोपचार उपलब्ध करून देण्यात येत आहेत.

(३) अनुपस्थित असणाऱ्या कर्मचाऱ्यांचे वेतनवाढ रोखण्याची शिक्षा देऊन त्यांचे घरभाडे भत्ता बंद केला आहे. तसेच रुग्णांना नियमित व वेळेवर उपचार मिळण्याची व्यवस्था करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मेहकर (जि.बुलढाणा) तालुक्यातील ग्रामीण रुग्णालयाच्या मागण्याबाबत

(२०) ८७९६० (१२-०८-२०१७). डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मेहकर (जि.बुलढाणा) तालुक्यात ग्रामीण रुग्णालयाचे उपजिल्हा रुग्णालय, १०० खाटांचे ट्रामा केअर सेंटर व कर्करोग रुग्णालय करावे अशा मागण्या दिनांक १० मे, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास मा.आरोग्य मंत्री यांच्या दौऱ्या दरम्यान स्थानिक लोकप्रतिनिधी व ग्रामस्थांनी केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या मागण्यासंदर्भात शासनाने कोणता निर्णय घेतला आहे, त्यांचे स्वरूप काय आहे,

(३) असल्यास, याबाबतची सद्यःस्थिती काय आहे ?

डॉ. दीपक सावंत (१८-०८-२०१८) : (१) अंशतः खरे आहे.

मेहकर येथील ग्रामीण रुग्णालयाचे १०० खाटांच्या उपजिल्हा रुग्णालयात श्रेणीवर्धन करण्याबाबत तसेच याठिकाणी ट्रामा केअर सेंटर सुरू करण्याची मागणी लोकप्रतिनिधींनी

केलेली आहे. तथापि कर्करोग रुग्णालय करण्याबाबतची मागणी करण्यात आल्याचे आढळून आले नाही.

(२) व (३) ट्रॉमा केअर युनिट च्या बांधकामाकरीता प्रशासकीय मान्यतेची कार्यवाही सुरू आहे. तसेच सन २०११ च्या जनगणनेवर आधारीत आरोग्य संस्थांचा जोड बृहत आराखडा तयार करण्यात येत असून रुग्णालयाचे श्रेणीवर्धन करण्याची मागणी बृहत आराखड्यामध्ये निकषानुसार समाविष्ट करण्याची कार्यवाही सुरू आहे.

राज्यातील सरकारी दवाखाने, जिल्हा रुग्णालये, उपजिल्हा रुग्णालये आणि प्राथमिक आरोग्य केंद्रांमध्ये वैद्यकीय तपासण्यांसाठी व चाचण्यांसाठी "महालंब प्रकल्प सुरू करण्याबाबत

(२१) ८८३२८ (१६-०८-२०१७). श्री.राजेश क्षीरसागर (कोल्हापूर उत्तर), श्री.अनिल बाबर (खानापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यातील सरकारी दवाखाने, जिल्हा रुग्णालये, उपजिल्हा रुग्णालये आणि प्राथमिक आरोग्य केंद्रांमध्ये वैद्यकीय तपासण्यांसाठी व चाचण्यांसाठी "महालंब हा महत्वाकांक्षी प्रकल्प सुरू करण्यात येणार आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या निर्णयाची अंमलबजावणी केव्हापासून करण्यात येणार आहे,

(३) असल्यास, याकरीता लागणारी यंत्रणा कशाप्रकारे उभी करणार असून याकरीता किती फी आकारण्यात येणार आहे काय ?

डॉ. दीपक सावंत (२३-०८-२०१८) : (१) होय, खरे आहे.

(२) व (३) या प्रकल्पासाठी दिनांक ०३ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी M/s.HLL Life care Ltd. कंपनीबरोबर पुढील पाच वर्षांसाठी करार करण्यात आलेला आहे. सदरची प्रकल्पाची अंमलबजावणी यापूर्वीच सुरू झालेली आहे. सदर करारानुसार यासाठी सेवापुरवठादराने यंत्रसामुग्री व मनुष्यबळ उपलब्ध केले आहे. या कंपनीकडून करण्यात येणा-या चाचण्यांची फी शासनाकडून अदा करण्यात येणार आहे.

केंद्र सरकारच्या अहवालानुसार राज्यातील शहरी महिलांमध्ये अॅनिमियाचे प्रमाण अधिक असल्याबाबत

(२२) ८८७०० (१६-०८-२०१७). श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र सरकारच्या आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालयाने सन २०१५-१६ च्या अहवालानुसार राज्यातील शहरी महिलांमध्ये अॅनिमियाचे प्रमाण अधिक असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यात १८ वर्षाखालील विवाह आणि १५ ते १८ वयोगटातील प्रसूती यांचेही प्रमाण लक्षणीय असल्याचे निष्कर्ष आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या अहवालाची दखल घेऊन अॅनिमियाग्रस्त महिलांना आवश्यक उपचार व बालविवाह प्रतिबंधक कायद्याची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२३-०८-२०१८) : (१) NFHS-३ (२००५-०६) च्या सर्व्हेक्षणानुसार महाराष्ट्र राज्यात १५ ते ४९ वर्ष वयोगटातील शहरी महिलांमध्ये अॅनिमियाचे प्रमाण ५४.६० टक्के असल्याचे आढळून आले. तर NFHS-४ (२०१५-१६) च्या सर्व्हेक्षणानुसार सदरचे प्रमाण ४८.२० असल्याचे आढळून आले. म्हणजेच शहरी महिलांमध्ये अॅनिमियाचे प्रमाण कमी होत असल्याचे दिसून येते.

(२) NFHS-३ (२००५-०६) च्या सर्व्हेक्षणानुसार महाराष्ट्र राज्यात २० ते २४ वर्ष वयोगटातील ज्या महिलांचे वयाच्या १८ व्या वर्षापूर्वी लग्न झाले आहे, अशा मातांचे प्रमाण ३९.०० टक्के होते. तर NFHS-४ (२०१५-१६) च्या सर्व्हेक्षणानुसार अशा मातांचे प्रमाण २५.१ टक्के आढळले. म्हणजेच मुलींचे विवाह १८ वर्षापेक्षा कमी असताना होण्याचे प्रमाण कमी होत असल्याचे दिसून येते.

(३) नॅशनल आर्यन प्लस इनिशिएटिव्ह या कार्यक्रमांतर्गत गरोदर मातांना १८० गोळ्या प्रतिबंधात्मक म्हणून व ३६० गोळ्या उपचारात्मक म्हणून गरोदरपणात देण्यात येतात.

२५ ते ४९ वयोगटातील गरोदर स्तनदा माता सोडून इतर महिलांना आठवडी १ लोहयुक्त गोळ्या देण्यात येतात व सर्व मातांना जंतनाशक गोळ्या देण्यात येतात.

बालविवाह रोखण्यासाठी शासन अधिसूचना दि. ०३ जून, २०१३ अन्वये ग्रामीण भागात ग्रामसेवक यांना त्यांच्या ग्रामपंचायतीच्या क्षेत्रामध्ये बाल विवाह प्रतिबंधक अधिकारी म्हणून व संबंधीत ग्राम पंचायत क्षेत्रातील अंगणवाडी सेविका या बाल विवाह प्रतिबंधक अधिका-यास सहाय्य करतील अशी नियुक्ती केली आहे तसेच नागरी भागासाठी शासन अधिसूचना दि. १८ ऑगस्ट, २०१६ अन्वये बाल विकास प्रकल्प अधिकारी (नागरी) यांना आपापल्या संबंधित प्रकल्प क्षेत्रावर अधिकारीता असणारे बाल विवाह प्रतिबंधक अधिकारी म्हणून नियुक्ती केली आहे, आणि बालविवाह प्रतिबंधक अधिका-याला सहाय्य करण्याकरीता संबंधीत बाल विकास प्रकल्प (नागरी) या अंतर्गत नेमलेल्या अंगणवाडी पर्यवेक्षकांची नियुक्ती केली आहे. तसेच ग्रामस्तरावर ग्रामसभा आयोजित करून जनजागृती करण्यात येते व शहरी भागामध्ये मुख्यसेविका, अंगणवाडी सेविका तसेच मदतनिस यांच्या मार्फत बालविवाह आणि शिक्षणाबाबत नियमितपणे प्रचार व प्रसिध्दी करण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील शासकीय कर्मचाऱ्यांसह सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांना
दर्जेदार आरोग्य सुविधा पुरविणेबाबत

(२३) ८९१०७ (०४-०९-२०१७). कुमारी प्रणिती शिंदे (सोलापूर शहर मध्य) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील शासकीय कर्मचाऱ्यांसह सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांची काळजी घेणे व त्यांना दर्जेदार आरोग्य सुविधा पुरविणे ही राज्यशासनाची जबाबदारी असल्याची भूमिका नागपूर खंडपीठाने मांडल्याचे माहे मे, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, राज्यातील शासकीय कर्मचाऱ्यांसह सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांना दर्जेदार आरोग्य सेवा पुरविण्याबाबत निर्णय घेऊन शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (०२-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

तथापि राज्यातील केंद्र शासनातील सेवा निवृत्त कर्मचारी व त्यांचे कुटुंबियांना वैद्यकीय प्रतिपुर्तीबाबत पी आय एल ११७/२०१२ बाबत मा.न्यायालयात जनहित याचिका दाखल करण्यात आलेली असता, त्यावर मा. न्यायालयाने दि.२३.०९.२०१७ रोजी सदर प्रकरणी सी.एच.एल. हॉस्पिटल, चंद्रपुर या खाजगी रुग्णालयास केंद्र शासकीय कर्मचारी व त्यांचे कुटुंबियांना वैद्यकीय प्रतिपुर्ती बाबत ३ आठवड्यांच्या आत निर्णय घेण्यात यावा असे आदेश दिलेले आहेत.

(२) राज्यात (वैद्यकीय देखभाल) नियम १९६१ मधील तरतुदीनुसार राज्यातील राज्य शासकीय कर्मचारी व त्यांचे कुटुंबियांना वैद्यकीय प्रतिपुर्ती देण्यासाठी राज्यातील शासन मान्य खाजगी रुग्णालयात तसेच शासकीय रुग्णालयात दर्जेदार वैद्यकीय सुविधा उपलब्ध आहेत तसेच केलेल्या खर्चाची प्रतिपुर्ती देण्यात येते. सेवा निवृत्त कर्मचाऱ्यांसाठी शासनमार्फत विमा-छत्र योजनेअंतर्गत आरोग्य सुविधा उपलब्ध करून दिलेल्या आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

येवला व निफाड (जि.नाशिक) तालुक्यांमधील नवीन प्राथमिक आरोग्य केंद्रे व उपकेंद्रांचा बृहत आराखड्यामध्ये समावेश करणेबाबत

(२४) ८९१९९ (१९-०८-२०१७). श्री.छगन भुजबळ (येवला) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) येवला व निफाड (जि.नाशिक) तालुक्यांमधील नवीन प्राथमिक आरोग्य केंद्रे व उपकेंद्रांचा बृहत आराखड्यामध्ये समावेश करणेसाठी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २२ डिसेंबर, २०१६ व दिनांक २५ एप्रिल, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास शासनाकडे मागणी केलेली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, मागण्यांच्या अनुषंगाने नाशिक जिल्ह्यात नवीन प्राथमिक आरोग्य केंद्रे आणि उपकेंद्रे स्थापन करण्याकरिता शासनामार्फत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१८-०८-२०१८) : (१) हे खरे आहे.

- (२) सन २०११ च्या जनगणनेवर आधारीत आरोग्य संस्थांचा जोड बृहत आराखडा तयार करण्यात येत असून येवला व निफाड तालुक्यात नवीन प्राथमिक आरोग्य केंद्रे आणि उपकेंद्रे बृहत आराखड्यामध्ये निकषानुसार समाविष्ट करण्याची कार्यवाही सुरु आहे.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

टाकळी कडेवळी (ता.श्रीगोंदा, जि.अहमदनगर) येथे लहान मुलांना देण्यात येत असलेली लस उपलब्ध नसल्याबाबत

- (२५) ८९६६७ (१९-०८-२०१७). श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) टाकळी कडेवळी (ता.श्रीगोंदा, जि.अहमदनगर) येथे लहान मुलांना देण्यात येत असलेली लस उपलब्ध नसल्याचे माहे एप्रिल, २०१७ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनामार्फत चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार सदर प्राथमिक आरोग्य केंद्रात लहान मुलांची लस उलब्ध व्हावी म्हणून शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१९-०७-२०१८) : (१) अंशतः खरे आहे. प्राथमिक आरोग्य केंद्र, टाकळी कडेवळी येथे एप्रिल महिन्याच्या (सन २०१७) दुसऱ्या मंगळवारी नियमित लसीकरण झाले असून लसीकरणापासून कोणीही लाभार्थी वंचित राहिलेले नाही. सदर लसीकरणादरम्यान केवळ आय.पी.व्ही. ही लस उपलब्ध नव्हती. तथापि, पुढील लसीकरण सत्रात सदर लस लाभार्थ्यांना उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही. तथापि, उपसंचालक, आरोग्य सेवा, नाशिक मंडळ, नाशिक यांच्यामार्फत प्राथमिक आरोग्य केंद्र, टाकळी कडेवळी येथे दरमहा लस वितरित करण्यात येते.

**सातपूर (जि.नाशिक) येथील राज्य कामगार विमा (इ.एस.आय) रुग्णालयात
रुग्णांची होत असलेली गैरसोय**

(२६) १०१८५ (१९-०८-२०१७). श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातपूर (जि.नाशिक) येथील राज्य कामगार विमा (इ.एस.आय) रुग्णालयात उपचार घेणा-या रुग्णांची गैरसोय होत असल्याची बाब माहे मे, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, एमआयडीसीतील गरीब कामगारांना आरोग्य विषयक सुविधा मिळाल्यात या उद्देशाने सुरु करण्यात आलेल्या राज्य कामगार विमा (इ.एस.आय) हॉस्पिटलमध्ये रुग्णांची गैरसोय होत असल्याने त्यांना योग्य उपचार मिळावेत याबाबत वैद्यकीय अधीक्षक यांना नागरिकांनी निवेदन दिलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, रुग्णालयातील वैद्यकीय उपकरणे देखील नादुरुस्त असून रुग्णांना चांगली सेवा उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१८-०८-२०१८) : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे आहे.

भारतीय ट्रेड युनियन केंद्र नाशिक जिल्हा कमिटी या कामगार संघटनेने राकावियो रुग्णालय, नाशिक येथील रिक्त पदे भरणे, नवीन वैद्यकीय उपकरणे व यंत्रसामुग्री खरेदी, वैद्यकीय खर्च प्रतिपूर्ती इत्यादी बाबत दि.१७.०५.२०१७ रोजी वैद्यकीय अधीक्षक, राकावियो रुग्णालय, नाशिक यांना निवेदन दिले आहे.

(३) मा.राज्य मंत्रीमंडळाने दिनांक २४.०४.२०१८ रोजी राकावि योजनेकरीता सोसायटी स्थापन करण्याबाबत निर्णय घेतला असून, सदर सोसायटी स्थापन झाल्यानंतर राकावि महामंडळाकडून योजनेकरीता थेट निधी उपलब्ध होणार असून त्यामुळे वैद्यकीय सुविधा अधिक सुलभतेने पुरविता येतील. सदर रुग्णालया करीता एकूण २४० पदे मंजूर पदे असून त्यापैकी १४९ पदे भरलेली व ९१ पदे रिक्त आहेत. तथापि रिक्त पदांमुळे रुग्णसेवेमुळे अडथळा निर्माण होऊ नये या करीता वेळोवेळी राकावि महामंडळामार्फत विशेषज्ञांच्या नियुक्त्या करण्यात येतात.

सदर रुग्णालयासाठी २५ परिचारिका व ११ समवैद्यकीय असे एकूण ३६ कर्मचाऱ्यांचा सरळ सेवेने नियुक्ती करण्यात आली आहे.

हाफकीन संस्थेमार्फत वैद्यकीय उपकरणे व यंत्रसामुग्री खरेदीबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे. तसेच आपात्कालीन परिस्थितीत विमारुग्णाने नजीकच्या खाजगी रुग्णालयात वैद्यकीय उपचार घेतल्यास शासनमार्फत झालेल्या खर्चाची प्रतिपूर्ती करण्यात येते.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पातुर (जि.अकोला) येथील ग्रामीण रुग्णालयासाठी भुखंड प्रस्तावित करण्याबाबत

(२७) ९०४९४ (२१-०८-२०१७). श्री.बळीराम सिरसकार (बाळापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पातुर (जि.अकोला) येथील ग्रामीण रुग्णालयासाठी शहराबाहेरील मौजे शिरला येथील भुखंड प्रस्तावित करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर जागा शहरापासून लांब असल्याने रुग्णांच्या सोयीसाठी शहरात विनावापर पडून असलेली पाटबंधारे विभागाची जागा उपलब्ध करून देण्याची मागणी करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, शासनाने याबाबत कोणती सकारात्मक कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१८-०८-२०१८) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) सदर जागा दि.०१.०४.२०१६ पासून विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळाच्या मालकीची असून सदर जागा ग्रामीण रुग्णालयाकरीता देता येणार नाही असे अकोला पाटबंधारे विभागाने दिनांक १८.०९.२०१७ चे पत्रान्वये कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सातारा येथील जिल्हा रुग्णालयामध्ये औषधाचा तुटवडा असल्याबाबत

(२८) ९०६८४ (१२-०८-२०१७). श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सातारा येथील जिल्हा रुग्णालयामध्ये मोठ्या प्रमाणावर आवश्यक औषधांचा तुटवडा निर्माण झाल्याचे माहे मे, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यामुळे औषधांच्या टंचाईमुळे रुग्णांना बाहेरून औषधे घ्यावी लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी तसेच जनतेनी जिल्हाधिकारी सातारा तसेच जिल्हा आरोग्य अधिकारी यांच्याकडे माहे जून, २०१७ रोजीच्या सुमारास तक्रारी केलेल्या आहेत, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती तातडीची कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (१६-०७-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) हे खरे आहे.

(४) जिल्हा रुग्णालय, सातारा येथे अत्यावश्यक असलेला औषधी साठा पुरेशा प्रमाणात उपलब्ध आहे..

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रत्नागिरी जिल्ह्यातील जिल्हा रुग्णालयासह उपजिल्हा व ग्रामीण रुग्णालयांमध्ये
वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची अनेक पदे रिक्त असल्याबाबत**

(२९) ११५८७ (१९-०८-२०१७). श्री.सदानंद चव्हाण (चिपळूण) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रत्नागिरी जिल्ह्यातील जिल्हा रुग्णालयासह उपजिल्हा रुग्णालय व ग्रामीण रुग्णालयांमध्ये वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची अनेक पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या सदर रिक्त पदांमुळे नागरिकांना वैद्यकीय उपचारांची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास जिल्ह्यातील रिक्त असलेल्या वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे भरणे बाबत शासनाकडे वारंवार मागणी होऊनही त्याकडे दुर्लक्ष होत आहे, हे ही खरे आहे काय ,

(४) असल्यास, तदनुषंगाने शासनाने रिक्त पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करणेत येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

सदर आरोग्य संस्थांमध्ये म.वै.आ.से. (ग्रेड पे रु.६६००/-) संवर्गाची एकूण ३० पदे मंजूर असून ६ पदे भरलेली व २४ पदे रिक्त आहेत. वसेच वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ, ग्रेड पे रु.५४००/- संवर्गाची एकूण ९३ पदे मंजूर असून त्यापैकी ६४ पदे भरलेली व २९ पदे रिक्त आहेत.

(२) हे खरे नाही.

उपलब्ध वैद्यकीय अधिकारी व राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत वैद्यकीय अधिकारी उपलब्ध करून देऊन त्यांच्यामार्फत रुग्णांना सेवा पुरविण्यात येतात.

(३) हे खरे नाही.

(४) म.वै.आ.से., गट-अ संवर्गाची पदोन्नतीची व नामनिर्देशनाची रिक्त पदे भरणेबाबत शासन स्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

तळोदा (जि.नंदुरबार) येथील ग्रामीण रुग्णालयात तज्ज्ञ डॉक्टरांची पदे रिक्त असल्याबाबत

(३०) ११८४३ (१९-०८-२०१७). श्री.उदेसिंग पाडवी (शहादा) : सन्माननीय सार्वजनिक

आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तळोदा (जि.नंदुरबार) येथील ग्रामीण रुग्णालयात तज्ज्ञ डॉक्टरांची पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पदे रिक्त असल्याने आदिवासी रुग्णांवर उपचार होण्यास विलंब होत असून आदिवासी गरीब रुग्णांना खासगी उपचार घेणे परवडत नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

उपजिल्हा रुग्णालय तळोदा, जि. नंदुरबार येथे वैद्यकीय अधीक्षक १ पद मंजूर असून ते रिक्त आहे. वैद्यकीय अधिकारी संवर्गाची एकूण ७ पदे मंजूर असून ७ पदे भरलेली आहेत. सदर मंजूर पदांमध्ये भिषक-१, स्त्रीरोगतज्ज्ञ-१, भुलतज्ज्ञ-१, शल्यचिकित्सक-१, बालरोगतज्ज्ञ-१ हे पाच विशेषज्ञ मंजूर असून त्यापैकी सद्यस्थितीत भुलतज्ज्ञ, शल्यचिकित्सक, बालरोगतज्ज्ञ हे कार्यरत आहेत.

(२) हे खरे नाही.

सदर रुग्णालयात कार्यरत वैद्यकीय अधिकारी व विशेषज्ञ यांच्या मार्फत रुग्णांना रुग्णसेवा पुरविण्यात येतात. अतितात्काळ प्रसंगी रुग्णांना जिल्हा रुग्णालय, नंदुरबार येथे संदर्भित करून त्यांना आवश्यक औषधोपचार व इतर सोयीसुविधा पुरविल्या जातात. त्यामुळे रुग्णांची गैरसोय होत नाही.

(३) वैद्यकीय अधिकारी गट-अ संवर्गाची पदोन्नतीची व नामनिर्देशनाची रिक्त पदे भरणेबाबत शासन स्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

यावल, रावेर, पाल (जि.जळगाव) येथील ग्रामीण रुग्णालयांमधील
वैद्यकीय अधिका-यांच्या रिक्त पदांबाबत

(३१) १२२५२ (२१-०८-२०१७). श्री.हरीभाऊ जावळे (रावेर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) यावल, रावेर, पाल (जि.जळगाव) येथील ग्रामीण रुग्णालयांमधील वैद्यकीय अधिका-यांची अनेक पदे रिक्त असल्यामुळे रुग्णांची गैरसोय होत असल्याचे माहे जून २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदरहू रिक्त पदे तातडीने भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

ग्रामीण रुग्णालय यावल, रावेर व पाल येथे एकूण मंजूर १२ पदांपैकी ७ पदे भरलेली आहेत. सदर रुग्णालयात वैद्यकीय अधिकारी नामनिर्देशनाने नियुक्ती करण्यात आले आहे.

तसेच उक्त ग्रामीण रुग्णालयात राष्ट्रीय आरोग्य अभियान व राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम अंतर्गत वैद्यकीय अधिकारी यांचेमार्फत रुग्णांना वैद्यकीय सेवा पुरविण्यात येतात.

(२) वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ संवर्गाची पदोन्नतीची व नामनिर्देशनाची रिक्त पदे भरणेबाबत शासन स्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

मेडीखेडा (ता.कळंब, जि.यवतमाळ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी मुख्यालयी राहत नसल्यामुळे रुग्णाची होत असलेली गैरसोय

(३२) १२५७० (१९-०८-२०१७). डॉ.अशोक उईके (राळेगाव) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मेडीखेडा (ता.कळंब, जि.यवतमाळ) प्राथमिक आरोग्य केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी मुख्यालयी राहत नसल्याचे व आरोग्य केंद्रात अस्वच्छतेचा अभाव असल्याचे दिनांक ५ मे, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निर्देशनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सामान्य नागरीक उपचारासाठी प्राथमिक आरोग्य केंद्रांत गेले असता डॉक्टर गैरहजर असल्याने त्यांना खाजगी रुग्णालयामध्ये उपचार घ्यावे लागतात, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय चौकशीनुसार दोषी व्यक्तींवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्नच उद्भवत नाही.

(४) प्रश्नच उद्भवत नाही.

वसमत (जि.हिंगोली) येथील महिला रुग्णालयातील रिक्त पदांबाबत

(३३) ९३४५७ (२१-०८-२०१७). श्री.जयप्रकाश मुंदडा (बसमत) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वसमत (जि.हिंगोली) येथील महिला रुग्णालयात वैद्यकीय अधीक्षक पद (वर्ग-१) ते शिपाई (वर्ग-४) पर्यंतच्या एकूण ८२ मंजूर पदांपैकी फक्त २६ पदे भरण्यात आलेली आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उर्वरित ५६ रिक्त पदांमुळे रुग्णालयात येणाऱ्या महिला रुग्णांना आरोग्य सेवा मिळण्यास गैरसोईचे होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त रिक्त पदे केव्हापर्यंत भरण्यात येणार आहे वा येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (०७-०९-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

महिला रुग्णालय, बसमत येथे वर्ग-१ ते वर्ग-४ ची एकूण ८२ पदे मंजूर असून त्यापैकी ४४ पदे भरलेली असून ३८ पदे रिक्त आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, गट-अ (ग्रेड पे ६६००) मधील रिक्त पदे नामनिर्देशन व पदोन्नतीने भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

महाराष्ट्र वैद्यकीय व आरोग्य सेवा, गट-अ (ग्रेड पे ५४००) मधील रिक्त पदे भरण्यासाठी जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली गठीत केलेल्या समितीमार्फत नियमित वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे मुलाखतीद्वारे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

तसेच गट-क व गट-ड संवर्गातील मंडळस्तरावरील रिक्त पदे भरण्यासाठी माहे जानेवारी, २०१७ मध्ये लेखी परिक्षा घेण्यात आली असून, सदर पदावर निवड झालेल्या उमेदवारांना नियुक्त्या देण्यात आल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मांडवी (ता.वसई, जि.पालघर) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात डॉक्टर नसल्याने रुग्णांना खासगी दवाखान्यातून उपचार घ्यावे लागत असल्याबाबत

(३४) ९६६०८ (२७-१२-२०१७). श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पारोळ, भाताणे, मांडवी (ता.वसई, जि.पालघर) या तीन आरोग्यकेंद्रांपैकी अत्यंत जुने असलेल्या मांडवी प्राथमिक आरोग्य केंद्रात डॉक्टर नसल्याने रुग्णांना खासगी दवाखान्यातून उपचार घ्यावे लागत असल्याचे दिनांक १३ सप्टेंबर, २०१७ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, राज्यातील दुर्गम भागात बहुतांश प्राथमिक आरोग्य केंद्राची परिस्थिती सारखीच असून दुर्गम भागात काम करण्याकरिता तज्ञ डॉक्टर सहजासहजी तयार नसल्याने अनेकठिकाणी तज्ञ डॉक्टरांच्या जागा रिक्त आहे परिणामी डॉक्टर व नर्सस यांच्या कमतरतेमुळे राज्यात अजुनही बालमृत्यु व मातामृत्युचे प्रमाण मोठ्या प्रमाणात आहेत, हे लक्षात घेता शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात आली आहे,
- (३) नसल्यास, यामागील विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

तालुका वसई येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्र, भाताणे व पारोळ येथे नियुक्त वैद्यकीय अधिकारी तसेच मांडवी जिल्हा परिषद दवाखान्यातील पर्यायी वैद्यकीय अधिकाऱ्यांमार्फत रुग्णांना आरोग्य सेवा दिली जात आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

राज्यातील दुर्गम व आदिवासी भागातील जनतेला नियमित आरोग्य सेवा व्यतिरिक्त भरारी पथकामार्फत आरोग्य सुविधा दिल्या जातात. मातामृत्यु, बालमृत्यु व कुपोषणाचे प्रमाण कमी करण्यासाठी नवसंजीवनी योजना, राष्ट्रीय बाल आरोग्य कार्यक्रम, मातृत्व अनुदान योजना, इंद्रधनुष्य लसीकरण प्रकल्प इत्यादी योजनांची अंमलबजावणी केली जाते. एस.आर.एस. प्रमाणे राज्याचा मातामृत्यु दर ६१ (सन २०१४-१६) व बालमृत्यु दर १९ (सन २०१६) आहे. सन २०१५ ते सप्टेंबर, २०१७ पर्यंतचा कालावधीत पालघर जिल्ह्यातील मातामृत्यु व बालमृत्यु दरात घट झाली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

हिंगोली जिल्हा सामान्य रुग्णालयात पदे रिक्त असल्याबाबत

(३५) १६८५७ (२७-१२-२०१७). श्री.तानाजी मुटकुले (हिंगोली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) हिंगोली जिल्हा सामान्य रुग्णालयात १९ पदे रिक्त असल्याने कार्यरत डॉक्टरांवर अतिरिक्त ताण येत असल्याने रुग्णांना इतर ठिकाणी उपचारासाठी जावे लागत असल्याचे माहे ऑगस्ट २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जिल्हा सामान्य रुग्णालयामध्ये रिक्त असलेली पदे अनेक वर्षांपासून भरलेली नसल्यामुळे मोठ्या प्रमाणावर उपचारा अभावी रुग्णांची गैरसोय होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याठिकाणी त्वरीत रिक्त पदे भरणे बाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास विलंबाची कारणे कोणती आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

जिल्हा रुग्णालय हिंगोली येथे गट-अ ते गट-ड संवर्गाची एकूण पदांची माहिती खालीलप्रमाणे :-

अ.क्र.	संवर्ग	मंजूर पदे	भरलेली पदे	रिक्त पदे
१	वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (ग्रेड पे रु.६६००/-)	१८	३	१५
२	वैद्यकीय अधिकारी गट-अ (ग्रेड पे रु.५४००/-)	३४	३१	३
३	गट-क	१८९	१२७	६२
४	गट-ड	१४५	५०	९५

उपलब्ध वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी यांचेमार्फत रुग्णांना आरोग्य सेवा दिली जात आहे.

(२) हे खरे नाही.

जिल्हा रुग्णालय हिंगोली येथे उपलब्ध वैद्यकीय अधिकाऱ्यांमार्फत उपचारासाठी येणाऱ्या रुग्णांना सुरळीतपणे आरोग्य सेवा पुरविण्यात आल्या आहेत.

(३) वैद्यकीय अधिकारी गट-अ संवर्गातील पदोन्नतीची व नामनिर्देशनाची रिक्त पदे भरण्याची कार्यवाही शासन स्तरावर सुरु आहे. तसेच गट-क व गट-ड ची रुग्णसेवेशी संबंधित रिक्त पदे १००% भरण्यास शासनाने मान्यता दिली असून त्यानुषंगाने भरतीची कार्यवाही जिल्हास्तरावर सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कुरुंदा (ता.बसमत, जि.हिंगोली) येथे दूषित पाण्यामुळे एका चार वर्षांच्या

बालकास डेंग्यूची लागण झाल्याबाबत

(३६) १७२८२ (२७-१२-२०१७). श्री.तानाजी मुटकले (हिंगोली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कुरुंदा (ता.बसमत, जि.हिंगोली) येथे दूषित पाण्यामुळे चार वर्षांच्या बालकास डेंग्यूची लागण झाल्याचे माहे जुलै, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अनेक गावांमध्ये धूर फवारणी वेळेवर केली जात नाही व विंथन विहिरीमध्ये ब्लिचिंग पावडर वेळेवर टाकले जात नसल्यामुळे परिसरात वेगवेगळ्या रोगाची लागण होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या परिसरात अशा प्रकारच्या आजारांची लागण मोठ्या प्रमाणावर होत असताना आरोग्य विभागाच्या अधिकारी याकडे दुर्लक्ष करीत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून दोषी अधिकाऱ्यावर कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२०-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

एका चार वर्षांच्या बालकास वातावरण जंतू संसर्ग झाला होता.डॅंग्यूची लागण झाली नाही.

(२) हे खरे नाही.

कुरुंदा या ठिकाणी धुरफवारणी करण्यात आली असून जिल्ह्यातील अनेक गावांत धुरफवारणी वेळेवर म्हणजेच सर्वेक्षणात डासाची घनता वाढलेल्या १४ ठिकाणी धुरफवारणी वेळेवर करण्यात आली असून डास उत्पत्तीच होऊ नये म्हणून उपाययोजना करण्यात आलेल्या आहेत.तसेच पाणी शुध्दीकरण नियमित ब्लीचींग पावडर टाकून करण्यात येते. म्हणूनच जिल्ह्यामध्ये माहे जूलै व तदनंतर जलजन्य आजार व किटकजन्य आजाराचा कोणताही उद्रेक झाला नाही.

(३) हे खरे नाही.

आरोग्य कर्मचारी दैनंदिन सर्वेक्षण करून प्रत्येक आठवडी अहवाल सादर करीत असतात.साथीचे आजार होऊ नये यासाठी प्रत्येक प्राथमिक आरोग्य केंद्रामध्ये साथरोग नियंत्रण कक्षाची स्थापना केलेली आहे.साथसदृश्य परिस्थिती विषयी वेळीच कळविण्यात येते व उद्रेकापूर्वीच नियंत्रणात्मक उपाययोजना करण्यात येतात.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोला जिल्हा महिला रुग्णालयामध्ये मोठ्या प्रमाणात बालमुत्यू झाल्याबाबत

(३७) १९५०९ (०२-०१-२०१८). श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला जिल्हा महिला रुग्णालयामध्ये मोठ्या प्रमाणात बालमुत्यू झाल्याची गंभीर दखल राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाने घेतली असून राज्य सरकारला नोटीस पाठवून सहा आठवड्यात स्पष्टीकरण करण्यात सांगितले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, अकोला जिल्हा महिला रुग्णालयातील नवजात शिशु दक्षता केंद्रात मोठ्या प्रमाणावर बालकांचे मुत्यूचे प्रमाण थांबविण्यासाठी शासनाकडून काय उपाययोजना करण्यात आल्या वा कोणत्या उपाययोजना प्रस्तावीत केल्या आहेत,

(३) अदयाप पर्यंत कोणत्याच उपाययोजना केल्या नसल्यास विलंबनाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२३-०८-२०१८) : (१) होय, हे खरे आहे.

राष्ट्रीय मानवी हक्क आयोगाने दिलेल्या नोटीशीच्या अनुषंगाने दिनांक २७-१०-२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये आयोगास स्पष्टीकरण सादर करण्यात आलेले आहे.

(२) अकोला जिल्हा महिला रुग्णालयामध्ये सद्यस्थितीत एसएनसीयुमध्ये ४८ खाटा असून २० खाटांचे नवीन स्टेपडाऊन युनिट सुरु करण्यात येत आहे.

या व्यतिरिक्त एसएनसीयुमध्ये नवजात शिशुंची काळजी घेण्यासाठी तसेच त्यांची गुणवत्ता वाढविण्यासाठी राज्यस्तरावर खालील प्रमाणे उपाययोजना करण्यात आल्या आहेत:-

१) वैद्यकीय महाविद्यालयाच्या विशेष तज्ञ यांच्याकडून एसएनसीयुना मार्गदर्शक भेटी दिल्या जातात.

२) नवजात बालरोग तज्ञांच्या विशेष समितीच्या अभिप्रायानुसार एसएनसीयुच्या प्रोटोकॉलमध्ये सुधारणा करण्यात आली आहे.

३) एसएनसीयु मधील अनावश्यक अॅडमिशन कमी करण्याच्या दृष्टीने केएमसीचा वापर वाढविण्यात आला आहे.

४) एसएनसीयु कक्षातील कार्यरत स्टाफ ला नियमित प्रशिक्षण देण्यात आले असून सदर प्रशिक्षणामध्ये हात धूप्याची योग्य पध्दत, नवजात शिशु पुनर्जिवीकरण, कांगारु मदर केअर, जंतूसंसर्ग टाळणे, एफबीएनसी व एनएसएसके प्रशिक्षण इ. बाबींचा समावेश आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**खामगाव (जि.बुलढाणा) तालुक्यातील उपजिल्हा सामान्य रुग्णालयातील
वैद्यकीय अधिकारी व नर्ससची पदे भरणेबाबत**

(३८) १०२८२९ (०४-०१-२०१८). अॅड.आकाश फुंडकर (खामगाव) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) खामगाव (जि.बुलढाणा) तालुक्यातील उपजिल्हा सामान्य रुग्णालयात वैद्यकीय अधिकारी व नर्ससची पदे रिक्त आहेत, हे खरे आहे काय

(२) असल्यास, सदर पदे रिक्त असल्यामुळे ग्रामीण भागातील व शहरातील नागरिक उपचारासाठी जावे लागते, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, खामगाव उपजिल्हा सामान्य रुग्णालयातील रिक्त जागा भरण्याकरिता शासन काय उपाय योजना करणार आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

सामान्य रुग्णालय, खामगाव, जि.बुलढाणा येथे म.वै.आ.से. गट-अ (ग्रेड पे रु. ६६००/-) संवर्गाची एकूण १५ पदे मंजूर असून ३ पदे भरलेली व १२ पदे रिक्त आहेत. तसेच वैद्यकीय अधिकारी, गट-अ (ग्रेड पे रु. ५४००/-) संवर्गाची एकूण २४ पदे मंजूर असून १९ पदे भरलेली व ५ पदे रिक्त आहेत. सदर रुग्णालयात शुश्रूषा संवर्गाची ८५ पदे मंजूर असून ६३ पदे भरलेली व २२ पदे रिक्त आहेत.

(२) हे खरे नाही.

(३) म.वै.आ.से. गट-अ (वेतनश्रेणी रु. १५६००-३९१००, ग्रेड पे रु.६६००/- व रु.५४००/-) संवर्गातील पदोन्नतीची व सरळसेवेची रिक्त पदे भरणेबाबत शासन स्तरावर कार्यवाही सुरु आहे. गट-क व ड संवर्गातील रिक्त पदे भरणेबाबत जिल्हास्तरावर कार्यवाही सुरु आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात राबविण्यात आलेल्या कुष्ठरोग शोध अभियानाबाबत

(३९) १०५६०३ (३१-०३-२०१८). श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.राजेश टोपे (घनसावंगी), श्री.पंकज भुजबळ (नांदगाव), श्रीमती सुमन पाटील (तासगाव - कवठेमहाकाळ), श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.राहुल जगताप (श्रीगांदा), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर), श्री.विजय भांबळे (जिंतूर), डॉ.सतीश (अण्णासाहेब) पाटील (एरंडोल), श्री.दत्तात्रय भरणे (इंदापूर), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.नसीम खान (चांदिवली), श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.अमर काळे (आर्वी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.भारत भालके (पंढरपूर), श्री.जयदत्त क्षीरसागर (बीड), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.शिरीषदादा चौधरी (अमळनेर), श्री.ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू (अचलपूर), श्री.चंद्रकांत सोनवणे (चोपडा), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.प्रदीप नाईक (किनवट), श्री.संजय कदम (दापोली), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्रीमती संध्यादेवी देसाई-कुपेकर (चंदगड), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सन २०१७ मध्ये ५ हजार कुष्ठ रुग्णांची नोंद झाल्याचे शासनाने केलेल्या सर्वेक्षणात माहे जानेवारी २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय

(२) तसेच, सन २००५ मध्ये राज्यातून कुष्ठरोगाचे उच्चाटन झाले असे समजून शासनाने या रोगाचे निदान करणारी त्वचाविलेपन तपासणी पद्धत बंद केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय

(३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने कोणती तातडीची उपाययोजना केली व त्वचाविलेपन पद्धत सुरु करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२०-०८-२०१८) : (१) होय, हे खरे आहे.

राज्यात दि.५ सप्टेंबर ते २० सप्टेंबर २०१७ या कालावधीत राबविणेत आलेल्या कुष्ठरुग्ण शोध अभियानामध्ये एकूण ५०७३ कुष्ठरुग्ण शोधून त्यांना बहुविध औषधोपचाराखाली आणण्यात आले.

(२) हे खरे नाही.

राज्य शासनाने महाराष्ट्रातून सन २००५ मध्ये कुष्ठरोगाचे दुरिकरण जाहीर केलेले आहे. (कुष्ठरोग दुरिकरण म्हणजे कुष्ठरोग ही समाजामध्ये आरोग्याची समस्या राहिलेली नसण्याइतके प्रमाण कमी होणे).

(३) त्वचा विलेपन पध्दत बंद करण्यात आलेली नाही.

राज्यातील सर्व वैद्यकीय महाविद्यालयात, बहुतांश जिल्हा रुग्णालयात व स्वयंसेवी संस्था तसेच डॉ.बंदोरवाला लेप्रसी हॉस्पिटल, कोंढवा येथे त्वचा विलेपने घेण्यात येऊन तपासणी करण्यात येते.

(४) विलंबाचा प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे शहरातील डेंगी रुग्णांच्या अहवालाबाबत

(४०) १०६५९१ (०१-०४-२०१८). प्रा.(श्रीमती) मेधा कुलकर्णी (कोथरुड) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे शहरातील डेंगीच्या तपासणीसाठी दिलेल्या एकाच रुग्णाच्या रक्ताच्या नमुन्यांमध्ये वेगवेगळ्या तपासणी केंद्राकडून उलटसुलट अहवाल मिळत असल्याचे माहे नोव्हेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, खाजगी तपासणी केंद्रातून डेंगी पॉझिटिव्ह असे अहवाल आढळलेल्या रुग्णांच्या रक्ताचे नमुने राष्ट्रीय विषाणू संशोधन संस्थेत तपासणीसाठी दिले असता निगेटिव्ह असल्याचे अहवालात सांगितले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या परस्परविरोधी अहवालांमुळे डॉक्टरमध्ये उपचार करणेसंदर्भात संभ्रम निर्माण करून आर्थिक देवाणघेवाण करत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, त्यानुसार चुकीचा अहवाल देणाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (०८-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

बहुतेक वेळा खाजगी वैद्यकीय व्यवसायिक डेंग्यू निदानाकरिता रॅपीड किट्सचा वापर करतात. रॅपीड किट्स या डेंग्यू निदानासाठी विश्वासार्ह मानल्या जात नाहीत. याशिवाय आजाराची सुरुवात आणि रक्तजल नमुना घेतलेला दिवस या कालावधीचा परिणामही निदानावर होत असतो. राष्ट्रीय किटकजन्य आजार नियंत्रण कार्यक्रमाच्या राष्ट्रीय स्तरावरील मार्गदर्शक सूचनानुसार निश्चित निदानासाठी Elisa igm व NSI Elisa चाचण्या वैध मानल्या जातात.

(३) हे खरे नाही.

डेंगी आजाराला विशिष्ट असा उपचार नाही. लक्षणाधारित उपचार केला जातो. डॉक्टरांच्या मधील आर्थिक देवाण घेवाण बाबत कोणतीही तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

आदिवासी विभागामधील प्राथमिक आरोग्य केंद्रे, उपकेंद्रे व फिरते पथकामध्ये वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी अपुरे असलेबाबत

(४१) १०७१७९ (०७-०४-२०१८). श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.दत्तात्रय भरणे (इंदापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील आदिवासी भागामधील प्राथमिक आरोग्य केंद्रे, उपकेंद्रे व फिरत्या पथकांमध्ये वैद्यकीय अधिकारी व कर्मचारी यांची संख्या अपुरी आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, पेसा कायद्यांतर्गत आदिवासी भागामध्ये अधिकारी व कर्मचारी यांची पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

आदिवासी जिल्ह्यातील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांच्या ९३४ मंजूर पदांपैकी ७२४ भरलेली आहेत. तसेच कर्मचाऱ्यांच्या ९८७९ पदांपैकी ७९४२ पदे भरलेली आहेत.

- (२) वैद्यकीय अधिकारी यांचे पदव्युत्तर प्रशिक्षण, बदली तसेच भरती प्रक्रियेत उमेदवार प्राप्त न झाल्यामुळे पदे रिक्त आहेत. तर जिल्हा परिषदेमार्फत कर्मचाऱ्यांची सरळसेवेची भरती प्रक्रिया राबवण्याबाबतची कार्यवाही न झाल्यामुळे सदर पदे रिक्त आहेत.
- (३) व (४) वैद्यकीय अधिकारी गट-अ संवर्गातील पदे भरण्याची कार्यवाही सुरु आहे व गट क व ड संवर्गातील पदे भरण्याची कार्यवाही जिल्हा परिषद स्तरावर करण्यात येत आहे.

राज्यातील शासकीय कर्मचाऱ्यांना विशेष आजारावर औषधोपचार करण्यासाठी खाजगी रुग्णालय मानांकित करण्याचे प्रस्ताव प्रलंबित असल्याबाबत

(४२) १०९३२३ (३१-०३-२०१८). डॉ.राहुल आहरे (चांदवड) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील शासकीय कर्मचाऱ्यांना विशेष आजारावर औषधोपचार करण्यासाठी खाजगी रुग्णालये मानांकित केली जातात, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गेल्या काही वर्षांपासून अशा रुग्णालयांचे प्रस्ताव शासन स्तरावर प्रलंबित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, याबाबत चौकशी करण्यात आली आहे काय,
(४) असल्यास, सदरहू प्रस्ताव प्रलंबित असण्याची कारणे काय आहेत शासन किती दिवसांत या रुग्णालयांना मानांकीत करण्याची कार्यवाही करणार आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (०७-०९-२०१८) : (१) हे खरे आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) मागील काही वर्षात प्राप्त झालेल्या अशा प्रकारच्या प्रस्तावांना आवश्यकतेनुसार व विहित अटीत बसणाऱ्या रुग्णालयांना शासनामार्फत वेळोवेळी मान्यता देण्यात आलेली आहे.

मुंबईसह राज्यातील क्षयरोग आरोग्य विभागातील कंत्राटी कर्मचाऱ्यांबाबत

(४३) १०९४२६ (०१-०४-२०१८). श्री.योगेश सागर (चारकोप) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुंबईसह राज्यातील आरोग्य केंद्रात क्षयरोग रुग्णावर उपचार करण्यासाठी सुमारे दोन हजार पेक्षा अधिक कंत्राटी कर्मचारी काम करत आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त कर्मचारी क्षयरुग्णासोबत सतत काम करत असल्याने या कर्मचाऱ्यांनाही क्षयरोग होण्याची शक्यता असते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सुमारे १५ वर्षांपासून कंत्राटी पद्धतीने कमी वेतनावर काम करणाऱ्या कंत्राटी कर्मचाऱ्यांना शासकीय सेवेत सामावून घेणेबाबतचा प्रस्ताव क्षयरोग निमंत्रण कार्यक्रमाचे सहसंचालक आरोग्य (कुष्ठ आणि क्षय) यांनी शासनाकडे तीन वर्षांपूर्वी सादर केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाचे धोरण काय आहे ?

डॉ. दीपक सावंत (२०-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

सुधारीत राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत केंद्रशासनाने क्षयरोगावर नियंत्रण करण्यासाठी मुंबईसह राज्यात करारतत्वावर एकूण २२४५ अधिकारी व कर्मचारी वर्ग मंजूर केला असून ११७९ अधिकारी व कर्मचारी वर्ग कार्यरत आहेत.

(२) क्षयरोग हा मायकोबॅक्टेरियम ट्युबरक्युलोसिस नावाच्या जीवाणुमुळे होतो. जेव्हा फुफ्फुसाच्या क्षयरोगाने आजारी असणारी व्यक्ती शिकते किंवा खोकते तेव्हा हवेद्वारे क्षयरोगाच्या जीवाणुंचा प्रसार होतो.

अशा रुग्णांच्या सतत सहवासात असणाऱ्या निरोगी व्यक्तीस क्षयरोगाची बाधा होण्याची शक्यता असते.

(३) हे अंशतः खरे आहे.

सहसंचालक (कुष्ठ व क्षय) यांनी दि.१६.०१.२०१७ रोजीच्या पत्रान्वये क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत कंत्राटी कर्मचाऱ्यांना सेवेत कायम करणेबाबतचा प्रस्ताव शासनास प्राप्त झाला आहे.

(४) क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत नियुक्त केलेले कंत्राटी कर्मचारी हे केंद्रशासनाच्या राष्ट्रीय आरोग्य अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार करार तत्वावर नियुक्त केलेले निव्वळ कंत्राटी कर्मचारी आहेत. राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत नियुक्त कंत्राटी कर्मचाऱ्यांना नियमित स्वरूपात सामावून घेणेबाबत विचार करण्याकरिता शासन निर्णय दि.०५.जून २०१७ अन्वये आयुक्त सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान यांचे अध्यक्षतेखाली अभ्यास समिती गठीत करण्यात आलेली आहे.

**खारघर शहराजवळ (जि.रायगड) ओवे कॅम्प गावात डेंग्युची साथ पसरल्याने
दोन रुग्णांचा झालेला मृत्यू**

(४४) १०९९१८ (०५-०४-२०१८). श्री.मनोहर भोईर (उरण) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) खारघर शहराजवळ (जि.रायगड) ओवे कॅम्प गावात माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान डेंग्युची साथ पसरल्याने दोन रुग्णांचा मृत्यू झाल्याची घटना निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या साथीची आतापर्यंत किती जणांना लागण झाली व किती जणांची प्रकृती चिंताजनक आहे,
- (३) असल्यास, साथ आटोक्यात आणण्याकरिता शासनाने कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे ?

डॉ. दीपक सावंत (२०-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

खारघर शहराजवळ (जि.रायगड) ओवे कॅम्प गावात माहे डिसेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान एकही डेंग्यू रुग्ण आढळून आला नाही. तसेच सन २०१७ या वर्षात रायगड जिल्ह्यात डेंग्यूने एकही मृत्यू झाला नाही.

(२) डेंग्यूचा एकही रुग्ण आढळून आला नसल्याने लागण व चिंताजनक प्रकृतीचा प्रश्नच उदभवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात गेल्यावर्षी दोन लाख नव्या क्षयरोग रुग्णांची नोंद झाल्याबाबत

(४५) ११०१६७ (०१-०४-२०१८). श्री.प्रतापराव पाटील चिखलीकर (लोहा), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.नसीम खान (चांदिवली), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी), प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी), श्री.गोवर्धन शर्मा (अकोला पश्चिम), अॅड.पराग अळवणी

(विलेपार्ले), कॅप्टन आर.तमिल सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), श्री.नरेंद्र महेता (मिरा भाईंदर), श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम), श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर), श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अमर काळे (आर्वी), श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण), श्री.अनिल बाबर (खानापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात गेल्यावर्षी दोन लाख नव्या क्षयरोग रुग्णांची नोंद झाल्याचे नुकतेच माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सध्यस्थितीमध्ये क्षयरोगाचा (टीबी) प्रसार मोठ्या प्रमाणात होत असून देशात प्रत्येक वर्षी २९ लाख जणांना नव्याने या संसर्गजन्य रोगाची लागण झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, क्षयरोगाचा प्रसारास आळा घालण्याच्या दृष्टीने शासन स्तरावर कोणती उपाययोजना करण्यात आली आहे वा येत आहे,
- (४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२०-०८-२०१८) : (१) हे खरे आहे.

सुधारित राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत राज्यात सन २०१७ मध्ये शासकीय संस्थांकडे १२३९८२ तसेच खाजगी वैद्यकीय क्षेत्राकडे ६९१८० एकूण १,९३,१६२ क्षयरुग्णांची नोंद झाली आहे.

(२) केंद्रीय क्षयरोग विभागाचे प्रसिध्द झालेले वार्षिक अहवालावरून सन २०१७ मध्ये शासकीय संस्थांकडे १४४४१७५ तसेच खाजगी वैद्यकीय क्षेत्राकडे ३८३७८४ असे एकूण १८२७९५९ क्षयरुग्णांची नोंद झालेली आहे

(३) क्षयरोगावर नियंत्रण करण्याकरिता राज्यात खालील उपाययोजना राबविण्यात येतात.

- संशयित क्षयरुग्णांचा थुंकी नमुना तपासणीसाठी राज्यात १५२० मान्यता प्राप्त सूक्ष्मदर्शी केंद्र स्थापन करण्यात आलेली आहेत. तसेच ५१७ टी.यू कार्यरत आहेत.
- तपासणीत आढळून आलेल्या क्षय रुग्णांना प्रत्यक्ष देखरेखीखाली औषधोपचार करण्यासाठी ३६,९२५ डॉट प्रोव्हायडर्स कार्यरत आहेत.
- नियमित औषधोपचारास जे रुग्ण दाद देत नाही अशा संशयित एम.डी.आर/एक्स.डी.आर क्षयरुग्णांची प्रयोगशाळा तपासणी करण्यासाठी राज्यात १२ कल्चर अॅण्ड डी.एस.टी. प्रयोगशाळा केंद्रशासनाने मंजूर केल्या आहेत.
- क्षयरोगाचे लवकर निदान होण्यासाठी राज्यात सर्व जिल्ह्यात एकूण ११७ CBNAAT यंत्रे उपलब्ध केली आहेत.
- तपासणीत आढळलेल्या एम.डी.आर/एक्स.डी.आर क्षयरुग्णांच्या प्रयोगशाळा चाचण्या करून पुढील औषधोपचार सुरु करण्यासाठी डॉट्स प्लस वार्डित दाखल करावे लागते. राज्यात २३ नोडल डॉट्स प्लस वार्ड कार्यरत आहेत. तसेच जिल्हास्तरावरील १३ लिंक डॉट्स प्लस वार्ड कार्यरत आहेत.

- क्षयरोगाचे सनियंत्रण करण्यासाठी राज्यात ३३ जिल्हा क्षयरोग केंद्रे व ४६ शहर क्षयरोग केंद्रे स्थापन करण्यात आलेले आहेत.
  - शासकीय अधिकारी व कर्मचारी व्यतिरिक्त केंद्रशासनाने क्षयरोगावर नियंत्रण करण्यासाठी राज्यात करारतत्वावर एकूण २२४५ अधिकारी व कर्मचारी वर्ग मंजूर केआहे.
  - राज्यात शासनाच्या निधीव्यतिरिक्त क्षयरोगावर नियंत्रण आणण्यासाठी सुधारीत राष्ट्रीय क्षयरोग नियंत्रण कार्यक्रमांतर्गत केंद्रशासनाने मागील वर्षी (२०१६-१७) रुपये ७९.५७ कोटी निधी मंजूर केलेला आहे.तसेच चालु वर्षी (२०१७-१८) रु.७६.२१ कोटी निधी पी.आय.पी. मध्ये उपलब्ध केलेला आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

नसरापूर (जि.पुणे) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात एका बेशुध्द पडलेल्या महिलेस सुमारे दिड तास उपचारापासून वंचित रहावे लागल्याबाबत

(४६) ११०४७० (०१-०४-२०१८). श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.भारत भालके (पंढरपूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नसरापूर (जि.पुणे) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात बेशुध्द पडलेल्या श्रीमती सुनिता ढेबे या महिलेला वैद्यकीय अधिकारी उपस्थित नसल्यामुळे सुमारे दिड तास उपचारापासून वंचित रहावे लागले असल्याचे दिनांक १३ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने चौकशी करून येथील सदर घटनेदरम्यान गैरहजर असलेल्या येथील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे,

दि. १२.०१.२०१८ रोजी श्रीमती सुनिता ढेबे यांना बेशुध्द अवस्थेत प्राथमिक आरोग्य केंद्र नसरापूर येथे सायंकाळी ५.३० ते ६.०० वाजता ग्रामस्थ घेऊन आले. सदर केंद्रातील वैद्यकीय अधिकारी हे दि. १२.०१.२०१८ रोजी दुपारी २.०० ते ७.३० वाजता आरसीएच, एचएमआयएस प्रशिक्षणास पंचायत समिती भोर येथे उपस्थित होते. केंद्रातील उपस्थित परिचारीकेने रुग्णास दाखल करून घेवून प्रथमपोचार देणे व वैद्यकीय अधिकाऱ्यांना त्याबाबत कळविणे आवश्यक असताना त्याप्रमाणे कार्यवाही न केल्याने त्यांच्याविरुध्द कर्तव्यात कसूर केल्याबद्दल कारवाई करण्यात येत आहे

(३) प्रश्नच उद्भवत नाही.

**आशा व गटप्रवर्तक आणि मध्यांन भोजन अभियानातर्गत कार्यरत असलेल्या
स्वयंपाकी व मदतनीस यांच्या विविध मागण्याबाबत**

(४७) ११११०४ (०५-०४-२०१८). श्री.भारत भालके (पंढरपूर), श्री.सुरेश हाळवणकर (इचलकरंजी), श्री.वैभव नाईक (कुडाळ) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय आरोग्य अभियानात गटप्रवर्तक व आशा योजनेतील वर्करांसाठी अनेक कल्याणकारी योजना लागू होणार असल्याचे दिनांक २२ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच राष्ट्रीय आरोग्य अभियानातर्गत आशा व गटप्रवर्तक आणि मध्यांन भोजन अभियानातर्गत कार्यरत असलेल्या स्वयंपाकी व मदतनीस यांच्या अनेक वर्षांपासून विविध मागण्या महिला व बालकल्याण विभागाकडे मंजूरीसाठी प्रलंबित असून आशा व गटप्रवर्तक यांच्या मानधनात देशातील इतर १२ राज्यांप्रमाणे वाढ करण्याची मागणी आशा कर्मचारी संघटनांनी शासनाकडे माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये वा त्यादरम्यान केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास,उपरोक्त योजनेतील कर्मचाऱ्यांना त्यांच्या मानधनामध्ये वाढ करून सायकली व दुरध्वनी कार्ड इत्यादी सुविधा शासनाकडून पुरविण्यात येणार असल्याचे निदर्शनास येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर योजना तातडीने जिल्हा व संपूर्ण राज्यामध्ये राबविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२३-०८-२०१८) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

(२) हे खरे आहे. आशा व गटप्रवर्तक यांच्या मानधनात देशातील इतर १२ राज्यांप्रमाणे वाढ करण्याची मागणी आशा कर्मचारी संघटनांनी केली आहे.

(३) हे खरे आहे.

(४) सदर योजनेची अंमलबजावणी संपूर्ण राज्यामध्ये करण्यात येणार आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**साखरा (ता.सेनगाव, जि.हिंगोली) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात रुग्णांची
होत असलेली गैरसोय**

(४८) ११२५३४ (०१-०४-२०१८). श्री.तानाजी मुटकले (हिंगोली) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) साखरा (ता.सेनगाव, जि.हिंगोली) येथील प्राथमिक आरोग्य केंद्रात तीन पेंकी एकच वैद्यकीय अधिकारी उपस्थित असल्याने रुग्णांची गैरसोय होत असल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, तेथील ४२ गावांचा कार्यभार एकाच वैद्यकीय अधिकाऱ्यांवर आल्यामुळे तेथील रुग्णांना खाजगी दवाखान्यात उपचारासाठी जावे लागते आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर रुग्णालयातील वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची रिक्त पदे भरण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे कोणती आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२१-०८-२०१८) : (१) हे खरे आहे.

प्राथमिक आरोग्य केंद्र साखरा, ता.सोनगाव येथे माहे सप्टेंबर, २०१७ मध्ये मंजूर एकूण ०३ पदांपैकी वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची ०२ पदे रिक्त होती. तथापि सदरस्थितीत वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची सर्व पदे भरलेली आहेत.

(२) हे खरे नाही.

प्राथमिक आरोग्य केंद्र साखरा येथे उपलब्ध एक वैद्यकीय अधिकारी व आरोग्य केंद्रातील इतर कर्मचाऱ्यांमार्फत रुग्णांना आवश्यक आरोग्य सेवा पुरविण्यात आल्या आहेत. त्यामुळे रुग्णांना उपचाराकरिता खाजगी दवाखान्यात जावे लागत नाही.

(३) प्राथमिक आरोग्य केंद्र साखरा, ता.सेनगांव येथे उपसंचालक, आरोग्य सेवा परिमंडळ औरंगाबाद या कार्यालयामार्फत माहे जानेवारी, २०१८ मध्ये बंधपत्रित वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची ०२ पदे भरण्यात आली आहेत.

(४) वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची नामनिर्देशनाने पदे भरण्याबाबतची कार्यवाही शासन स्तरावरून सुरु आहे. या व्यतिरिक्त जिल्हाधिकारी यांच्या अध्यक्षतेखाली समितीमार्फत जिल्हा स्तरावर वृत्तपत्रामध्ये जाहिराती देऊन मुलाखतीद्वारे वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची पदे कायमस्वरूपी भरण्यात येतात.

राज्यातील कुष्ठपिडीतांच्या अनुदानात मागील आठ वर्षात वाढ करण्यात आली नसल्याबाबत

(४९) ११२५८५ (०१-०४-२०१८). श्री.तुकाराम काते (अणुशक्ती नगर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील कुष्ठपिडीतांच्या अनुदानात मागील आठ वर्षात वाढ करण्यात आली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच, परिवारात दोघे पतीपत्नी जर कुष्ठरोगी असले तरी एकालाच अनुदान मिळते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाची भूमिका काय आहे ?

डॉ. दीपक सावंत (२०-०८-२०१८) : (१) हे खरे नाही.

पुनर्वसन व रुग्णालय तत्वावर राज्यामध्ये अनुक्रमे १६ व १३ स्वयंसेवी संस्था कार्यरत आहेत. या संस्थाना त्यांचेकडे भरती असलेल्या रुग्ण संख्येवर आधारित राष्ट्रीय कुष्ठरोग निर्मुलन कार्यक्रमांतर्गत अनुदान दिले जाते. पुनर्वसन तत्वावर काम करणाऱ्या या स्वयंसेवी

संस्थेमध्ये दरमहा दरडोई रुपये ४५०/- प्रमाणे व रुग्णालय तत्वावर काम करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थेमध्ये दरमहा दरडोई रु ४८०/- इतके अनुदान दि.३१.०३.२०१२ पर्यंत दिले जात होते.

परंतु शासन निर्णय क्र. कुनिका-२०११ /प्र.क्र.३२१/आ-५, मंत्रालय मुंबई दि.२१ मार्च,२०१२ या शासन निर्णयान्वये अनुदानामध्ये वाढ करून पुनर्वसन तत्वावर काम करणाऱ्या स्वयंसेवी संस्थेमध्ये दरमहा दरडोई रु.२०००/- प्रमाणे व रुग्णालय तत्वावर काम करणाऱ्या या स्वयंसेवी संस्थेमध्ये दरमहा दरडोई रु.२२००/- इतके अनुदान दिले जात आहे.

(२) हे खरे नाही.

सदर संस्थेमध्ये पती पत्नी कुष्ठरुग्ण दोघेही भरती असल्यास त्या दोघांसाठीही संस्थेला अनुदान दिले जाते.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**वाळवा (जि.सांगली) तालुक्यासह इस्लामपूर शहरात पसरलेल्या
काविळीच्या साथीत दोन रुग्णांचा झालेला मृत्यू**

(५०) ११४७७३ (१०-०४-२०१८). श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर) : सन्माननीय सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाळवा (जि.सांगली) तालुक्यासह इस्लामपूर शहरात माहे जानेवारी, २०१८ पासून काविळ व तापाची अनेक नागरीकांना लागण झाली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या काविळीच्या साथीने दोन रुग्णांचा मृत्यू दिनांक १६ जानेवारी, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास झाला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, त्याची कारणे काय आहेत ?

डॉ. दीपक सावंत (२०-०८-२०१८) : (१) हे खरे आहे.

वाळवा तालुक्याच्या ग्रामीण भागात जानेवारी २०१८ पासून १२० रुग्ण आढळले असून इस्लामपूर शहरात ३८ रुग्ण आढळले आहेत.

(२) हे अंशतः खरे आहे.

मौजे वाळवा येथील एका ४८ वर्षीय महिलेचा मृत्यू दि.२८.०१.२०१८ रोजी काविळीने कोल्हापूर येथे झाला.

(३) वाळवा इस्लामपूर भागातील काविळीवर प्रतिबंध व नियंत्रण ठेवण्यासाठी खालील उपाययोजना करण्यात आल्या आहेत.

- गृहभेटीद्वारे रुग्णांचे सर्वेक्षण
- पाणी पुरवठा योजनेची पाहणी आणि गळती दुरूस्तीबाबत स्थानिक स्वराज्य संस्थेस सूचना व पाण्याचे सुपर क्लोरिनेशन
- रुग्णांवर उपचाराची सुविधा

वि.स. ४६० (38)

- इस्लामपूर शहरातील जनतेसाठी आरोग्य शिक्षण, परिसर स्वच्छतेबाबत प्रबोधन व नागरिकांना हस्तपत्रिका वाटप.
(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.